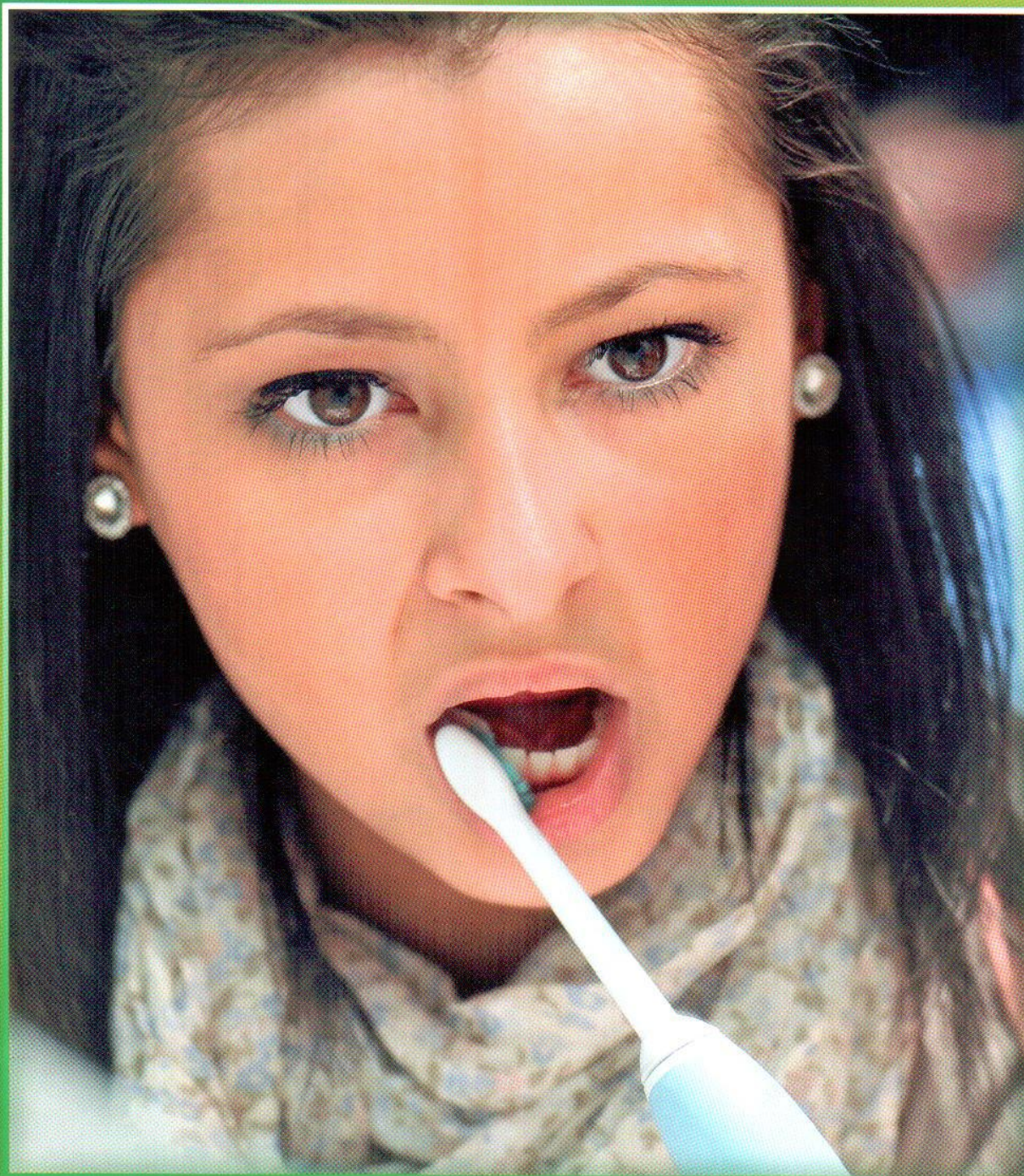

PROGRESIDENT

Stomatologie lépe

.....▶

Dosažení optimální estetiky nebývá pro stomatologa vždy snadný úkol. Je nezbytné zajistit plnou sociální adaptaci pacienta. Nicméně v některých klinických situacích se lze, i přes použití moderních materiálů a metod, setkat s různými problémy a složitostmi. Podle názoru protetiků i praktických lékařů se to týká především náhrad jednoho zubu ve frontální oblasti.

Estetické provizorium

V. A. Adichanian / Klinika ProSmile, Moskva, Rusko

Klinický případ

Na naši kliniku se obrátil mladý muž, 19 let, milovník aktivních sportů, který si při pádu ze skateboardu urazil incizální třetinu korunky zubu 22 (obr. 1, 2). Od úrazu uběhl týden. Bezprostředně po nehodě pacient registroval nevelkou citlivost, zejména na termické dráždění, která po pár dnech zmizela. Při vyšetření jsme chladovou zkouškou potvrdili zachovanou vitalitu zubu.

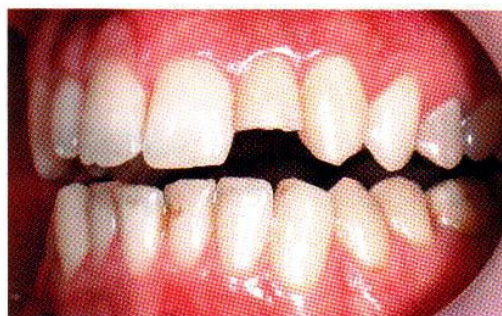
Navrhli jsme ošetření poškozeného zubu celokeramickou náhradou. Pomocí kompozitu jsme bez

leptání a bez aplikace bondu domodelovali chybějící část korunky (obr. 3). V tomto kroku se doporučuje použít kompozit, který se barevně co nejvíce liší od barvy zubu. To umožní jeho pozdější úplné odstranění, neboť tato dostavba nám poslouží jako mock-up, díky kterému můžeme co nejpresněji napodobit chybějící část zubní tkáně.

Následujícím krokem je pořízení přesných silikonových otisků zubní řady. Budeme potřebovat čtyři až pět těchto otisků. Jeden z nich nám poslouží jako šablona pro vytvoření dočasné přímo zhotovené náhrady (obr. 4). Tři další se využijí jako silikonové

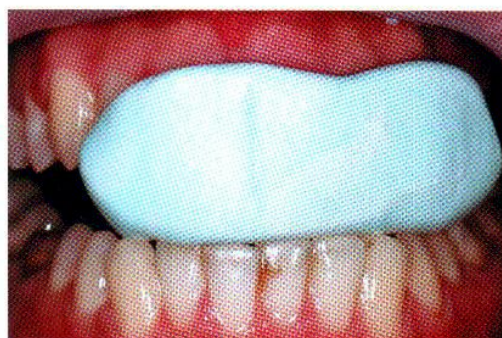
Obr. 1 Výchozí klinická situace – odlomená incizální třetina korunky zubu 22.

Obr. 2 Výchozí klinická situace (pohled zleva).

Obr. 3 Přímá modelace tvaru zubu z kompozitu (mock-up).

Obr. 4 Vytvoření silikonového klíče.

Obr. 5 Preparace pro celokeramickou fazetu.

klíče při preparaci pro celokeramickou náhradu. Poslední z otisků bude odeslán do laboratoře jako model tvaru odpovídající zubu pacienta a poslouží technikovi pro orientaci při vytváření definitivní náhrady zubu.

Před vlastní preparací použijeme infiltrační anestezii a poté zcela odstraníme „modelový“ kompozit. S tím problém nebývá. Jelikož se jedná o vitální zub, je třeba přísně zachovávat pravidla preparace (vodní chlazení, výběr a kvalita brousků).

Díky silikonovému klíči máme přesnou orientaci o přiměřenosti a tloušťce preparace, takže pracujeme s minimální možnou invazivitou a zachováváme maximum tvrdých tkání (obr. 5). Po preparaci je třeba „odkrytý“ povrch zubu ošetřit desenzitizérem.

Následuje pořízení přesného otisku. Používáme k tomu kvalitní silikonové otkovovací hmoty a techniku jednorázového otkování (metoda dvojího míchání) (obr. 6).

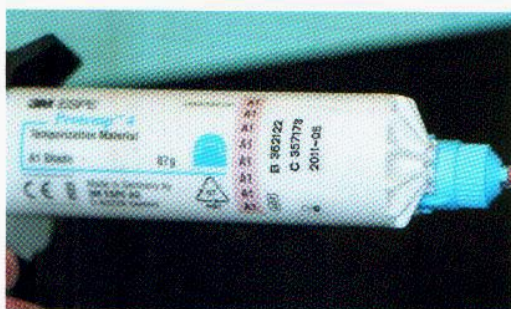
Poté přistupujeme k důležitému kroku, vytvoření dočasné náhrady. Její význam spočívá jednak v maximální ohleduplnosti k preparovanému vitálnímu zubu a jednak v estetice, vzhledem k umístění ošetřovaného zubu ve frontálním úseku chrupu. Alternativa dočasné náhrady proto neexistuje.

Demonstrováný případ jsme ošetřili materiálem Protemp 4, bezprostředně poté, co se objevil na trhu. Dříve jsme ve stejné situaci používali Protemp 3 Garant, ten jsme měli vyzkoušený a během mnohaleté praxe ověřený.

Ačkoli se jedná o stejného výrobce a stejnou materiálovou řadu, často se setkáváme s tím, že se vlastnosti jednotlivých materiálů liší, což se nedá popsat v příbalovém letáku. Například výběr barvy a její zobrazení v materiálu bezprostředně po polymeraci a pak během užívání. Jelikož se v našem případě jednalo o esteticky důležitou oblast, rozhodli jsme se porovnat dva odstíny A1 a A3 – u nového materiálu Protemp 4 a jeho předchůdce Protemp 3 Garant.

Obr. 6 Otisk metodou dvojího míchání. Otiskovací hmota Express XT Penta Putty – základ a Express XT Light Body Quick – korekční vrstva.

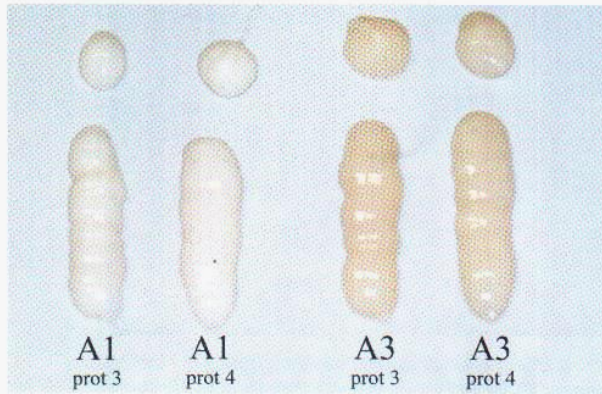
Obr. 7 Kompozit pro dočasné provizorní náhrady (Protemp 4).

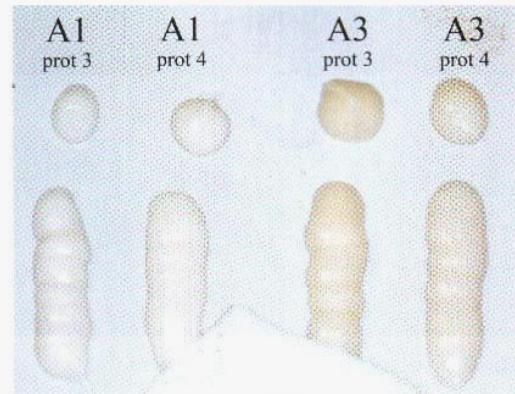
Obr. 8 Kompozit pro dočasné provizorní náhrady (Protemp 4).

Jednotlivé materiály jsme nanесли na rovnou podložku a po jejich zpolymerování jsme porovnali barevné rozdíly mezi dvěma odstíny obou příbuzných materiálů (obr. 8). Na první pohled bylo zřejmé, že Protemp 4 je světlejší. V Protemp 4 jsou viditelné i nevelké běžové tečky. Rozdílnost je patrná zejména při porovnání materiálů barvy A3. U odstínu A1 není odlišnost až tolik zřejmá (obr. 9).

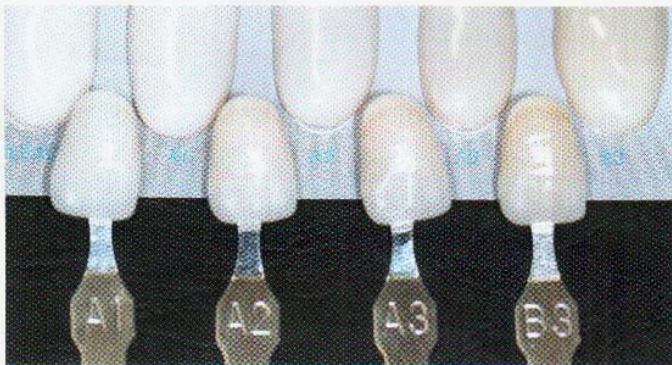
Jako u všech kompozitních materiálů, vyskytuje se i u Protempu 4 a stejně tak Protempu 3 Garant mastně se lesknoucí tzv. inhibiční vrstva, tj. povrchová vrstva nezpolymerovaného kompozitu (polymeraci zde inhibuje vzdušný kyslík). Odstranění této vrstvičky je podmínkou dalšího možného opracování kompozitu. To jsme provedli pomocí netkaného ubrousku napuštěného alkoholem. U materiálu Protemp 4 stačilo k odstranění „mastného“ lesku

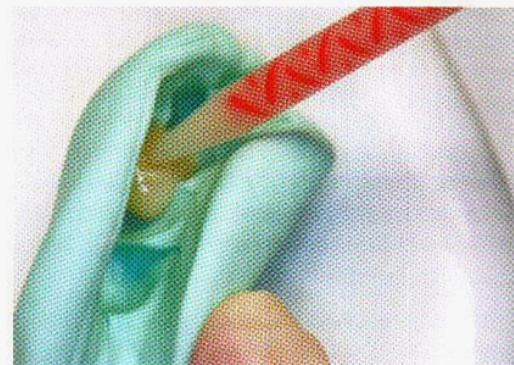
Obr. 9 Porovnání identických barevných odstínů materiálů Protemp 4 a Protemp 3 Garant.

Obr. 10 Porovnání tloušťky inhibiční vrstvy (vliv vzdušného kyslíku) materiálů Protemp 4 a Protemp 3 Garant.

Obr. 11 Porovnání barevné škály materiálu Protemp 4 se vzorníkem Vita.

Obr. 12 Aplikace dočasného kompozitu do silikonové šablony.

jedno setření, u Protempu 3 Garant bylo nedosta-
tečné. To si vysvětlujeme menší tloušťkou inhibiční
vrstvy kompozitu u Protempu 4 (obr. 10).

Důležité je rovněž porovnání barevných odstínů
těchto materiálů se vzorníkem VITA, který používá
většina protetiků při určování barvy zubů. U nových
materiálů je samozřejmě velmi důležité, aby co nej-
lépe vyhovovaly právě specialistům. Podle našeho

zjištění jsou odstíny materiálu Protemp 4 VITA vzor-
níkovým zubům bližší (obr. 11). To je důležité pro
optimální estetiku, byť provizorní náhrady.

Vraťme se ale k našemu postupu. Silikonovou
šablonu odmastíme a vysušíme a do místa ošetřo-
vaného zubu nanese kompozitní materiál pro
dočasnou náhradu Protemp 4 (obr. 12). Šablona
se nyní zavede do úst a dotlačí do přesné polohy.
Zmíněný kompozitní materiál je chemicky tuhnoucí.
Po jeho polymeraci odstraníme silikonovou šablonu,
sejmeme dočasnou náhradu. Následuje její ošetření
alkoholem, odstranění přebytků, úprava tvaru a leš-
tění povrchu. Tím je naše dočasná náhrada hotová
(obr. 13). Tenkostěnné dočasné náhrady je vhodné
fixovat pomocí bezbarvých dočasných cementů.

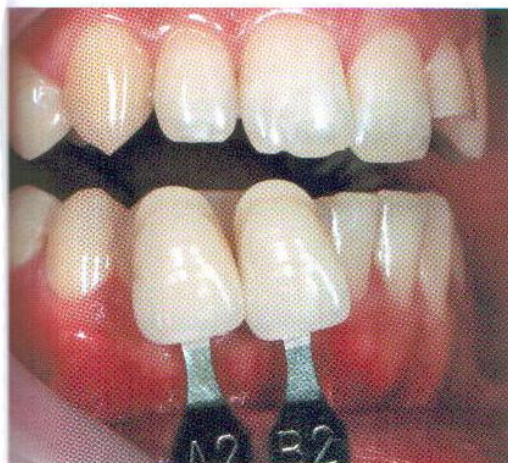

Obr. 13 Zub 22 – dočasná náhrada z Protemp 4.

Důležitým a složitým krokem je nyní přesné určení
barvy definitivní náhrady a předání ucelené informace
o barvě, textuře povrchu a případných individuálních
zvláštích do laboratoře, a to ne jen preparova-
ného zubu 22, ale i sousedních a kontralaterálního
zubu 12. Naše náhrada musí nejen co nejpřesněji
odpovídat dané situaci, ale i co nejvíce kopírovat
zub analogický (obr. 14). Pokud vyrábíme
takovouto samostatnou náhradu a není možné jed-
noznačně určit vzorníkovou předlohu, je třeba, aby
technik vytvořil individuální barevnou kombinaci.

Jakmile se hotová náhrada vrátí z laboratoře, je možné v ordinaci odstranit dočasnou a připravit definitivní nacementování náhrady stálé. Zde hraje důležitou roli fixační cement, zejména jeho barva, která dokáže hotovou práci jak v případě potřeby dotónovat, tak také znehodnotit.

Na závěr je třeba připomenout, že při zhotovování osamocených náhrad jsme velmi omezeni ve své

Obr. 14 Výběr barvy pro stálou náhradu.

Obr. 15 Konečný vzhled ošetřeného zubu.

tvořivosti. Zubní technik nemůže udělat nějaký, byť i překrásný zub. Úkolem je vytvořit náhradu, která dokonale zapadne do stávajícího zubořadí. Je třeba si přiznat, že takovéto náhrady jediného zubu přinášejí i menší ekonomické ocenění při vyšší časové náročnosti, nicméně právě podle nich lze poznat úroveň a kvalifikovanost ošetřujícího stomatologa a spolupracujícího zubního technika.

*Převzato z časopisu Novoe v stomatologii,
7/171/2010, str. 108–110*

Překlad: Dr. I. Medvedieva